

Yttrande

Dnr 21KS110-3
2021-03-31

Kommunstyrelsen

Martin Svaleryd
Ekonomidirektör

Yttrande - Remiss från Finansdepartementet - Promemoria Tillfälligt statsbidrag till vissa kommuner och regioner för kommunala åtgärder för en ekonomi i balans

Ert diarienummer: Fi2021/00551

Beskrivning av ärendet

Finansdepartementet har gett Gävle kommun möjlighet att yttra sig över remissen gällande Tillfälligt statsbidrag till vissa kommuner och regioner för kommunala åtgärder för en ekonomi i balans (SOU 2020:35).

Yttrande

- Gävle kommun tillstyrker promemorians förslag om införande av tillfälligt statsbidrag till vissa kommuner och regioner för kommunala åtgärder för en ekonomi i balans
- Gävle kommun anser att förslaget inte behandlar behoven av finansiering av kommunal verksamhet eller infrastruktur på längre sikt, beroende på befolkningstillväxt eller minskande befolkning samt den demografiska förändring som pågår.

Likvärdiga villkor för alla invånare skall och bör hanteras inom det kommunala kostnadsutjämningsystemet samt genom generella statsbidrag. Tex innehåller kostnadsutjämningsystemet redan i dagsläget ett strukturbidrag, vilket avser tidigare bidrag för svagt befolkningsunderlag, näringslivs- och sysselsättningsfrämjande åtgärder, större bidragsminskning (minskande befolkning) och små regioner. Kostnadsutjämningsystemet ger vidare tex generellt omfördelning av medel till kommuner och regioner med svag skattekraft, gles bebyggelse, högt flyktingmottagande och liten befolkning. Dessa förutsättningar skulle kunna vara angivna orsaker till att vissa kommuner och regioner nu har "svag" ekonomi. Dock är det positivt att förslaget ger företräde till kommuner med redan i dagsläget relativt högt skattetryck, vilket reducerar risken för att bidraget finansierar kommuner och regioner som är underfinansierade genom för låga skatter.

Effekter av en ekonomisk svår situation i en specifik kommun som speglas av tidigare beslut och prioriteringar eller samhällskonsekvenser, som dagens

invånare i kommunen inte kan ta ett enskilt ansvar för, bör kunna omfattas av ett nationellt ansvar. Därmed skulle detta förslag kunna bidra till bättre ekonomiska förutsättningar, för den enskilda kommunen eller regionen, som för Sverige.

Budgeterade statliga utgifter för detta syfte uppgår till 250 mnkr per år under fyra år. Detta får anses vara små belopp i relation till omfördelningen i det kommunala kostnadsutjämningsystemet och summan av de generella statsbidragen. Därmed kan dessa medel förväntas ge relativt liten effekt i relation till Sveriges kommuners och regioners strukturella utmaningar.

Bakgrund

I promemorian lämnas förslag till en förordning om tillfälligt statsbidrag till enskilda kommuner och regioner som är i behov av att vidta åtgärder för att nå en ekonomi i balans och en god ekonomisk hushållning. Enligt förslaget ska bidraget få ges till en kommun eller region som vid utgången av 2019 hade en svag ekonomi och som har behov av att vidta en eller flera omstrukturerings- eller effektiviseringsåtgärder inom sin verksamhet i syfte att främja en ekonomi i balans och en god ekonomisk hushållning. I budgetpropositionen för 2021 föreslog regeringen att 250 mnkr avsätts årligen för detta stöd.

Det föreslås att det ska finnas ett särskilt beslutsorgan hos Kammarkollegiet, Delegationen för kommunal ekonomi i balans, som ska pröva frågor om ansökta bidrag. Förordningen om tillfälligt statsbidrag till enskilda kommuner och regioner föreslås träda i kraft den 1 augusti 2021 och upphöra vid utgången av 2024.

Möjligheten till att bevilja bidrag till kommuner och regioner är begränsad av tillgång till medel för ändamålet. Eventuellt företräde skall ges kommuner och regioner som har en skattesats som överstiger den genomsnittliga kommunala respektive regionala skattesatsen för riket. Detta med motivet att möjligheterna till att höja skatten och därigenom finansiera lämpliga åtgärder är begränsade.

Med svag ekonomi enligt denna förordning avses att en kommun eller region uppfyller minst två av följande kriterier: 1. Det redovisade balanskravsresultatet var negativt i minst två år under perioden 2015–2019. 2. Den kommunala koncernen redovisade ett negativt resultat i minst två år under perioden 2015–2019. 3. Soliditeten, inklusive pensionsförmåner intjänade före 1998, var negativ vid utgången av 2019.

En ansökan om bidrag ska innehålla en redovisning av 1. hur förutsättningarna enligt 5 § uppfylls, 2. den ekonomiska utvecklingen och det ekonomiska läget i kommunen eller regionen i övrigt, 3. vidtagna och planerade åtgärder med anledning av den ekonomiska situationen i kommunen eller regionen, och 4. den eller de åtgärder bidraget söks för, vad som ska uppnås med respektive åtgärd och en uppskattad kostnad för denna.

Promemorian beskriver inte vilka kommuner och regioner som skulle kunna kvalificera sig för detta bidrag.

Promemorian beskriver inte vilka andra strukturer som syftar till att hantera liknande form av utmaningar för kommuner och regioner, tex det kommunala kostnadsutjämningsystemet eller andra statliga bidrag.

Kommunstyrelsen, Gävle kommun